SOSYAL BİLİMLERDE

AKADEMİK ÇALIŞMALAR

Editörler
Prof. Dr. Türkan ERDOĞAN
Doç. Dr. Abidin TEMİZER
Doç. Dr. Ruhi İNAN

ISBN 978-9940-46-012-9

IVPE

SOSYAL BİLİMLERDE AKADEMİK ÇALIŞMALAR

Editörler
Prof. Dr. Türkan ERDOĞAN
Doç. Dr. Abidin TEMİZER
Doç. Dr. Ruhi İNAN

Editors
Prof. Dr. Türkan ERDOĞAN
Assoc. Prof. Dr. Abidin TEMİZER
Assoc. Prof. Dr. Dr. Ruhi İNAN

First Edition •© March 2020 /Cetinje-Montenegro

ISBN •978-9940-46-012-9

© copyright All Rights Reserved

web: www.ivpe.me

Tel. +382 41 234 709

e-mail: office@ivpe.me

Ivpe Cetinje, Montenegro

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ –I-

HAKEM KURULU –VII-

BÖLÜM I

Tekeli Gölü'nün (Kop Dağı/Bayburt) Fiziki Coğrafyası ve Turizm Potansiyeli Açısından Önemi **-1-**

BÖLÜM II

Kuyucaklı Yusuf Romanında Kadının Varlıktan Nesneye Dönüşümü **-26-**

BÖLÜM III

Die Brautwerbungsgeschichten in Der Weltliteratur **-37-**

BÖLÜM IV

Sınıf Öğretmenlerinin Eğitim Bilişim Ağı'na İlişkin Görüşleri -48-

BÖLÜM V

Müzik Eğitiminde Grup Piyano Laboratuvarları **-64-**

BÖLÜM VI

Sınıf Öğretmeni Adaylarının Otantik Ölçme ve Değerlendirme Yöntemlerine Yönelik Bilgi Düzeyleri ve Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi **-81-**

BÖLÜM VII

Üniversite Öğrencilerinin Suriyeli Sığınmacılara Yönelik Algısı **-101-**

BÖLÜM VIII

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Değer Algıları İle Benlik Saygıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi **-113-**

BÖLÜM IX

Müzik Öğretmenliği Özel Yetenek Sınavı İle Lisans Üçüncü Sınıf Öğrencilerine Yapılan Uygulama Puanları Arasındaki İlişki **-134-**

BÖLÜM X

Süleyman Demirel Dönemi (1965-1971) Mesleki ve Teknik Eğitim Politikaları ve Uygulamalarının Türk Basınındaki Yansımaları **-145-**

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN EĞİTİM BİLİŞİM AĞI'NA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Class Teachers' Views on The Educational Information Network

Arzu DEVECİ TOPAL[*] & Aynur GEÇER[**]

Giriş

Eğitim ve teknoloji birbirini geliştiren ve değiştiren iki önemli kavramdır. Teknolojinin getirdiği yenilikler sonucunda üretilen iletişim araçları ve çeşitli materyaller eğitim ortamlarının kalitesinin artması için bu ortamlara entegre edilmeye çalışılmaktadır. Eğitimde teknoloji entegrasyonunun Türkiye'de son dönemdeki örneklerinden biri Fatih (Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi) Projesidir. Proje ile gerçekleştirmek istenen; eğitim ortamlarında fırsat eşitliğinin sağlanması, okullardaki teknolojinin geliştirilmesi ve bu kapsamda öğrenme-öğretme sürecinde birden fazla duyu organına hitap etmesi için eğitim ortamlarına bilişim teknolojilerini entegre etmektir. FATİH Projesi 5 bileşenden oluşmuştur (http://www.fatihprojesi.com). Bunlar;

1. Donanım ve yazılım altyapısının sağlanması,
2. Eğitsel e-içeriğin sağlanması ve yönetilmesi,
3. Öğretim programlarında etkin bilişim teknolojilerinin kullanımı,
4. Öğretmenlerin hizmet içi eğitimi,
5. Bilinçli, güvenli, yönetilebilir ve ölçülebilir bilişim teknolojileri kullanımının sağlanmasıdır.

Fatih Projesi bileşenlerinden ikincisini (eğitsel e-içeriğin sağlanması ve yönetilmesi) gerçekleştirmek üzere Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü tarafından Eğitim Bilişim Ağı (EBA) adında bir portal, www.eba.gov.tr adresiyle öğretmen ve öğrencilerin kullanımına sunulmuştur. EBA'nın amacı; istenilen yer ve zamanda bilgi ve iletişim teknolojileri araçlarını kullanarak etkili ve verimli materyal kullanımını desteklemektir. EBA, teknolojinin eğitime entegrasyonunu sağlamada çeşitli sınıf düzeylerine uygun, güvenilir, doğru e-içerikler sunmaya çalışmaktadır. EBA portalında okul öncesinden lise sona kadar tüm öğretim düzeylerinde e-dergi, e-kitap, video, ses, görsel, e-doküman, yarışma, içerik üretimi, EBA dosya, EBA ders, e-kurs, paylaşım ve portallar gibi çeşitli modüller mevcuttur. EBA'nın geliştirilmesi ve güncellenebilmesi için bu portalı kullanan öğretmen ve öğrencilerin görüşlerinin bilinmesine ihtiyaç vardır. Bu konuda yapılan araştırmalara

[*] (Dr.) Kocaeli Üniversitesi İzmit, Türkiye. E-posta:arzudevecit@gmail.com
[**] (Doç. Dr.) Kocaeli Üniversitesi, İzmit, Türkiye. E-posta: aynurgecer@hotmail.com

bakıldığında (Akıncı, Kurtoğlu & Seferoğlu, 2012; Gürol, Donmuş & Arslan, 2012; Güven, 2012; Türel, 2012; Çiftçi, Taşkaya & Alemdar, 2013; Ekici & Yılmaz, 2013; Karatekin, Elvan & Öztürk, 2015), genel olarak EBA'da yer alan içeriğin öğretmenler tarafından yetersiz bulunduğu, var olan dijital materyallerin ders kitaplarıyla uyumlu olmadığı görülmektedir. MEB 2015-2016 eğitim-öğretim yılında öğretmenleri EBA hakkında hizmet içi eğitime almış ve EBA'nın içeriğinin zenginleştirildiğini, yeni modüller yüklendiğini ve içeriğin hızla geliştirileceğini belirterek öğretmenlerin ve öğrencilerin EBA'yı daha sık ve verimli bir biçimde kullanmaları gerektiğini belirtmiştir.

Fidan, Erbasan ve Kolsuz (2016)'un yaptıkları çalışmada sınıf öğretmenlerinin EBA'yı kullanım düzeylerine ilişkin bulgulara bakıldığında, öğretmenlerin EBA'ya uygun dersiyle ilgili içerik geliştirmedikleri, EBA'daki ders materyallerini indirip üzerine değişiklik yapmadıkları, hazırladıkları etkinlikleri ve çektikleri videoları EBA'da paylaşmadıkları görülmektedir. Yani sınıf öğretmenlerinin EBA'daki içerikleri kullanmayı tercih ederken, EBA için içerik üretmedikleri görülmektedir.

EBA portalındaki ilkokul düzeyindeki materyaller Ocak 2020 tarihinde incelendiğinde; fen bilimleri ile ilgili 3. Sınıf düzeyinde alıştırma etkinleri, 4. Sınıfta yazılı çalışmaları ile ilgili etkinlikler var iken; 1. Sınıflar için Türkçede sadece ders kitabı vardır(www.eba.gov.tr). Tablo 1'de 15 Ocak 2020 itibariyle EBA'da ilkokul düzeyinde yer alan dijital materyaller listelenmektedir.

Tablo 1. EBA'da ilkokul düzeyinde yer alan dijital materyaller*

Dersler	1.Sınıf	2.Sınıf	3.Sınıf	4.Sınıf
Türkçe	Ders kitabı	Ders kitabı	Ders kitabı/ Uygulama	Ders kitabı/ Uygulama
Matematik	Ders kitabı/ Uygulamalar	Ders kitabı/ Uygulamalar	Ders kitabı	Ders kitabı/ Konu anlatımı/ Alıştırma/ Tarama Testi/ Öğretmene Özel Çalışma Soruları/ Video
Hayat Bilgisi	Ders kitabı/Destek anlatımlar	Ders kitabı / Destek anlatımlar	Ders kitabı/Destek anlatımlar	-
Müzik	Ders kitabı	Ders kitabı	Ders kitabı	Ders kitabı
Bilişim Tek.ve Yaz.	Çalışma kitabı/ Öğretmen kitabı	Çalışma kitabı/ Öğretmen kitabı	Çalışma kitabı/ Öğretmen kitabı	Çalışma kitabı/ Öğretmen kitabı
Görsel Sanatlar	Öğretmen kitabı	Öğretmen kitabı	Öğretmen kitabı	Öğretmen kitabı

Beden Eğit.	Etkinlik kılavuzu/ Öğretmen kitabı/ Fiziksel etkinlikkartları	Etkinlik kılavuzu/ Öğretmen kitabı/ Fiziksel etkinlik kartları	Etkinlik kılavuzu/ Öğretmen kitabı/ Fiziksel etkinlik kartları	Etkinlik kılavuzu/ Öğretmen kitabı/ Fiziksel etkinlik kartları
Almanca	-	Ders kitabı/ Öğretmen kitabı/ Çalışma kitabı	Ders kitabı/ Öğretmen kitabı/ Çalışma kitabı/ Video	Ders kitabı/ Öğretmen kitabı/ Çalışma kitabı
Arapça	-	Ders kitabı	Ders kitabı	Ders kitabı/ Etkileşimli kitap
İngilizce	-	Ders kitabı/ Öğretmen kitabı/ Çalışma kitabı/ Alıştırma/Oyun	Ders kitabı/ Öğretmen kitabı/ Çalışma kitabı/ Alıştırma/ Oyun/ Etkileşim	Ders kitabı/ Öğretmen kitabı/ Çalışma kitabı/ Alıştırma/ Oyun/ Etkileşim
Fen Bilimleri	-	-	Ders kitabı/ Konu anlatımı/ Alıştırma/ Tarama Testi/ Öğretmene Özel Çalışma Soruları/ Video	Ders kitabı/ Konu anlatımı/ Alıştırma/ Tarama Testi/ Öğretmene Özel Çalışma Soruları/ Video
Fransızca	-	-	Ders kitabı/ Öğretmen kitabı/ Çalışma kitabı	Ders kitabı/ Öğretmen kitabı/ Çalışma kitabı
Din Kültürü ve Ahlak Bil.	-	-	-	Ders kitabı
İnsan Hakları ve Demokrasi	-	-	-	Ders kitabı
Sosyal Bilgiler	-	-	-	Ders kitabı / Konu anlatımı/ Alıştırmaqaer/ Tarama Testi/ Öğretmene Özel Çalışma Soruları/ Video
Trafik Güvenliği	-	-	-	Ders kitabı

*15 Ocak 2020 tarihinde alınan içerik burada yer almaktadır.

Tablo 1 incelendiğinde, ilkokulun tüm düzeylerinde derslerle ilgili ders kitabı olmakla birlikte içerik açısından farklı materyallerin tüm derslerde olmadığı göze çarpmaktadır. Portalın zaman zaman MEB tarafından güncellendiği düşünüldüğünde bu konuda ilgili çevrelerin görüşünü almak beklenti ve sorunları ortaya koymak portalın gelişmesi, varlığını etkili bir

şekilde sürdürmesi açısından önemlidir. Gerçekleştirilen bu çalışmada sınıf öğretmenlerinin, içeriği yenilenen ve zenginleştirilen EBA hakkındaki görüşlerini belirlemek amaçlanmıştır.

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Modeli

Sınıf öğretmenlerinin EBA (eğitim bilişim ağı) ile ilgili görüşlerini belirlemek amacı ile yapılan bu çalışmada nitel veri toplama yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma yöntemi olarak olgu bilim deseninden yararlanılmıştır. Olgu bilim, derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olunmayan olgulara odaklanılmasıdır (Yıldırım & Şimşek, 2013). Çalışmada var olan olgu, sınıf öğretmenlerinin EBA ile ilgili görüşleri olarak belirlenmiştir.

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Kocaeli'nde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi ilkokullarda görev yapan 50 sınıf öğretmeni oluşturmuştur. Katılımcıların özellikleri Tablo 1'de verilmiştir:

Tablo 2. Katılımcıların Özellikleri

Cinsiyet	**F**	**%**	**Bilgisayar**	**F**	**%**
Kadın	32	64	Var	44	88,0
Erkek	18	36	Yok	6	12,0
Mezuniyet durumu	**F**	**%**	**Okulda bulunan donanımlar**	**F**	**%**
Ön lisans	9	18	Hiç biri	12	24,0
Lisans	38	76	Etkileşimli tahta	22	44,0
Yüksek Lisans	3	6	Fiber internet	5	10,0
Kıdem yılı	**F**	**%**	Fatih Projesi altyapısı	3	6,0
0-5 yıl	5	10	Etkileşimli Tahta, Fatih Projesi altyapısı	2	4,0
6-10 yıl	10	20	Etkileşimli Tahta, Fatih Projesi altyapısı, Fiber internet	6	12,0
11-15 yıl	5	10			
16-20 yıl	10	20			
21 yıl ve üzeri	20	40			

2.3. Veri Toplama Aracı

Öğretmenlerin EBA'yı kullanma durumlarını, kullanırken yaşadıkları sorunları ve bu sorunlar için önerdikleri çözümleri belirlemek için yarı yapılandırılmış bir görüşme formu hazırlanmıştır. Veriler yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile araştırmacılar tarafından geliştirilen açık uçlu soru formu ile toplanmıştır. Sorular, alan yazın taranarak araştırmanın amacı doğrultusunda hazırlanmıştır. Hazırlanan sorular

BÖTE bölümünden 2 eğitim bilimleri uzmanının görüşüne sunulmuş, görüşleri doğrultusunda bazı soruların ifadeleri değiştirilmiş, soruların yerleri değiştirilmiş ve son şekli verilmiştir. Hazırlanan form ile önce pilot uygulama yapılmıştır. Pilot uygulamada 5 sınıf öğretmeni ile görüşülmüş, soruların anlaşılabilirliği ve cevaplanabilirliği incelenmiştir. Yapılan incelemede değişikliğe gerek duyulmamıştır. Son hali verilen form kullanılarak öğretmenler ile görüşmeler yapılmıştır. Anket formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde kişisel bilgiler yer alırken, ikinci bölümde ise öğretmenlerin görüşleri ile ilgili 6 adet açık uçlu soru yer almaktadır. Formda yer alan sorular şunlardır:

1. EBA kullanımında karşılaştığınız en büyük problem nedir?
2. EBA'dan yararlanarak öğretim materyali ve ders içeriği hazırlamada karşılaştığınız güçlükler nelerdir?
3. EBA kullanımındaki sorunlarla ilgili çözüm önerileriniz nelerdir?
4. EBA'da kendi branşınızda kullanabileceğiniz materyallerin yeterliği hakkındaki görüşleriniz nelerdir?
5. Çalıştığınız kurumdan öğretim materyali ve ders içeriği hazırlamada EBA'ya ilişkin beklentileriniz nelerdir?
6. EBA ile ilgili olarak KEŞKE .....olsaydı dediğiniz şeyler nelerdir?

2.4. Verilerin analizi

Çalışmanın nitel verilerinin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmaya ilişkin nitel veriler araştırmaya katılan öğretmenlerin uygun gördüğü zamanda ve uygun bir mekânda bire-bir gerçekleştirilen görüşmeler yoluyla toplanmıştır. Öğretmenlerin verdikleri cevaplar ses kayıt cihazı ile kaydedilmiş, ses kayıt cihazı kullanılması verilerin eksik veya yanlış olma ihtimalini büyük ölçüde ortadan kaldırmıştır. Verilerin yorumlanması aşamasında araştırmacıların görüş birliği içinde olmasına dikkat edilmiş ve öğretmenlerin ifadelerinden elde edilen ana başlıklar frekanslarla birlikte sunulmuştur. Araştırmanın birinci ve ikinci yazarları ses kayıtlarını ayrı ayrı dinlemiş ana temalar ve alt temalar oluşturmuştur. Daha sonra bir araya gelerek oluşturdukları temaları tartışmışlar ve uzlaştıkları temalar ve fikir ayrılıklarını tartışmışlardır. Daha sonra güvenirlik analizlerini yapmışlardır. Güvenirlik için Miles ve Huberman'ın (1994) formülü (Güvenirlik =görüş birliği / [görüş birliği + görüş ayrılığı] X 100) kullanılarak araştırmanın güvenirliği hesaplanmıştır. Bu araştırmada uzlaşma yüzdesi 96 bulunmuş ve araştırma güvenilir kabul edilmiştir. Sorulara birden çok yanıt veren bazı katılımcılar olduğu için sınıflandırmalar, verilen tüm yanıtlar dikkate alınarak

yapılmıştır. Araştırmada elde edilen bulguların desteklenmesi amacıyla doğrudan alıntılarda öğretmenlerin isimlerinin yerine Ö1, Ö2 vb. şeklinde kodlar verilmiştir.

3. Bulgular

Sınıf öğretmenlerinin etkileşimli tahtayı ve EBA'yı kullanma sıklığına ilişkin bulgular Tablo 3'te verilmiştir. Tablo incelendiğinde öğretmenlerin etkileşimli tahtayı genellikle kullandıkları, hiç kullanmıyorum diyenlerin ise etkileşimli tahtaya sahip olmadıkları için kullanmadıkları görülmektedir. Büyük bir çoğunluğun EBA'yı her gün kullandığı görülmektedir.

Tablo 3: Sınıf öğretmenlerinin etkileşimli tahtayı ve EBA'yı kullanma sıklığı

Etkileşimli tahtayı kullanma sıklığı	**N**	**%**
Hiç kullanmıyorum	18	36,0
Ara sıra kullanıyorum	8	16,0
Hemen hemen her ders kullanıyorum	19	38,0
Her ders kullanıyorum	5	10,0
EBA'yı kullanma sıklığı	**N**	**%**
Haftada bir kere	18	36,0
Her gün	32	64,0

Sınıf öğretmenlerinin EBA'yı kullanırken karşılaştıkları en önemli sorunlara ilişkin görüşleri Şekil 1 de verilmiştir. Çalışmada bulgular aktarılırken yaygın görüşü belirtmek amacıyla, frekansı en yüksek olan kategorilere ilişkin örneklere yer verilmiştir. Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde en çok yaşadıkları sorunların başında; alt yapı yetersizliğinden dolayı internete bağlanmada yaşanan sorunlar ve öğrencilerin kullanabileceği bilgisayarların olmaması (F=17) gelmektedir. Ardından özellikle ilkokul 1,2,3 için kullanılabilecek materyallerin yetersiz olması (F=13) ile görsel, video, dokümanların ve konu tekrar testlerinin yetersizliği (F=11), materyallerin nasıl kullanılacağına dair bilgilerin yetersizliği (F=4) ve içeriğin kalitesiz (F=3) olması gelmektedir. Genel olarak bakıldığında bağlantı ve materyal eksikliği sorunları göze çarpmaktadır. Öğretmenlerin görüşlerine ilişkin örnekler şu şekildedir:

"İlkokul 1-2-3. sınıf öğrencilerinin seviyesine çok uygun olmaması" (Ö27)

"Okuldaki internetin yetersizliği ve sınıfımda etkileşimli tahtanın olmayışı" (Ö42)

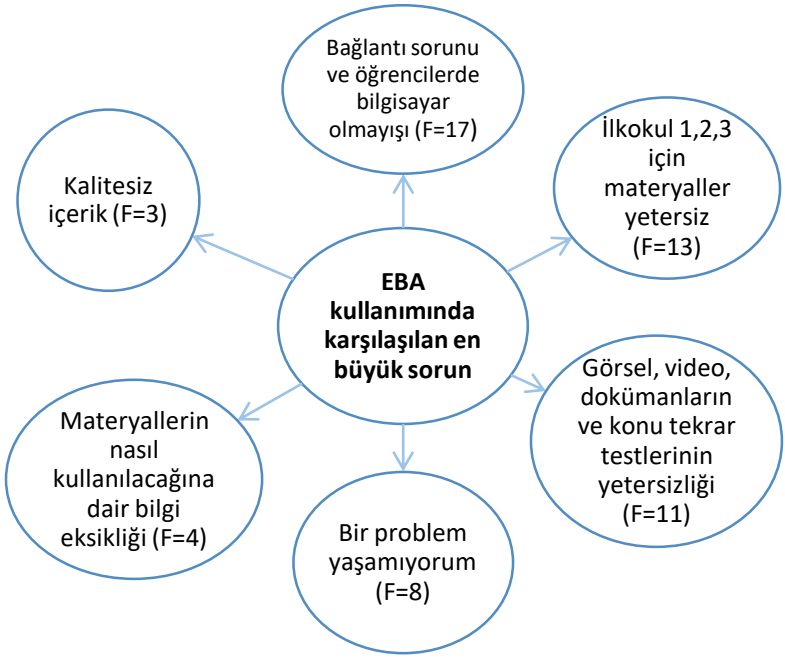
"Sayfa icerigi biraz karisik geliyor.ilkokul Ogrencilerin duzeyine uygun daha cok video paylaşılmalı" (Ö48)

"İçerik yetersizliği ve internet erişim hızının yavaş olması" (Ö22)

"3. Sınıf materyel yok denecek kadar az. Ders videoları 4. sınıf itibari ile başlıyor." (Ö4)

"Bazı programların ne işe yaradığını nasıl kullanıldığını bilmiyorum ayrıntılı bir tanıtım yapılabilir." (Ö5)

"İnternet erişimindeki sıkıntılardan kaynaklı EBAyı açamıyorum" (Ö34)

Şekil 1: Öğretmenlerin EBA' yı kullanırken karşılaştıkları en önemli sorunlar

EBA'dan yararlanarak öğretim materyali ve ders içeriği hazırlamada sınıf öğretmenlerinin karşılaşılaştıkları güçlükler Şekil 2'de verilmiştir. Buna göre bazı öğretmenlerin en çok altyapı ve internet sorunu (F=6) yaşadıkları, ayrıca güdülenmekte zorlandıkları ve zaman yetersizliği sorunu yaşadıkları (F=3), bazıları da nasıl hazırlanabileceğine dair bilgi eksikliği yaşadıklarını (F=3) belirtmişlerdir. Sadece 4 kişi herhangi bir sorun yaşamadığını ifade etmiştir. Burada elde edilen bulgularda frekansların az olması genellikle öğretmenlerin EBA'yı kullanarak materyal hazırlamadıklarını göstermektedir. Bunun nedeni öğretmenlerin dijital materyal hazırlama konusunda yeterince bilgi ve tecrübe sahibi

olmamaları olabilir. Öğretmenlerin görüşlerine ilişkin örnekler şu şekildedir:

"Süre sıkıntısı var." (Ö1)

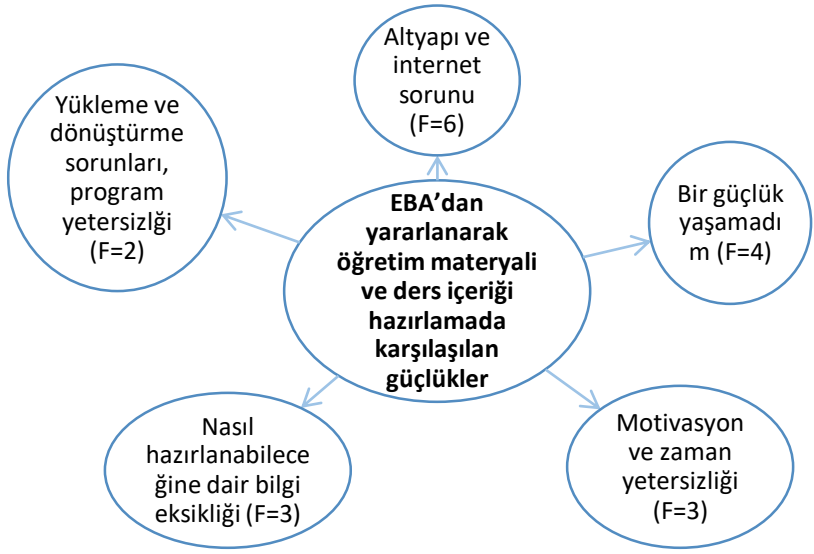
"Ana sayfa düzeni zor." (Ö22)

"Bu konuda yeterince bilgisayar donanımım yok." (Ö39)

"Her hangi bir sorunla karşılaşmadım."(Ö42)

"Motivasyon eksikliği." (Ö20)

"Eğitimini almadığım için eba ortamında materyal hazırlayamıyorum varolanları kullanabiliyorum." (Ö5)

Şekil 2: EBA'dan yararlanarak öğretim materyali ve ders içeriği hazırlamada öğretmenlerin yaşadığı güçlükler

Sınıf öğretmenlerinin EBA kullanırken yaşadıkları sorunlarla ilgili çözüm önerileri Şekil 3'te verilmiştir. Öğretmenler içeriğin arttırılması ve geliştirilmesi, erişilen bağlantılarda içeriklerin tamamlanması (F=15) gerektiğini, internet ve alt yapı sorunlarının giderilmesi (F=9), EBA nın daha hızlı yüklenmesi ve sistemsel hataların düzeltilmesi (F=8), öğretmenlere eğitim verilmesi ve kullanım kılavuzlarının sistemde yer alması (F=7), öğretmenlerin EBA'yı kullanmaya ve içerik üretmeye teşvik edilmesi (F=3) gerektiğini ifade etmişlerdir. Görüşlere ilişkin örnekler:

"Bu konuda bilgilendirici bir eğitim şart. Kendimiz kesfederek anlamayalım.Kullanım kılavuzu genis kapsamlı hazırlanmalı.Takıldığımız zaman bakabileceğimiz,sistemi tekrar yardım almadan kılavuzla çalıştırmamız gerek." (Ö7)

"Giriş uzun suruyor.beklemek yerine okulistik veye morpa kampüse giriyorum." (Ö3)

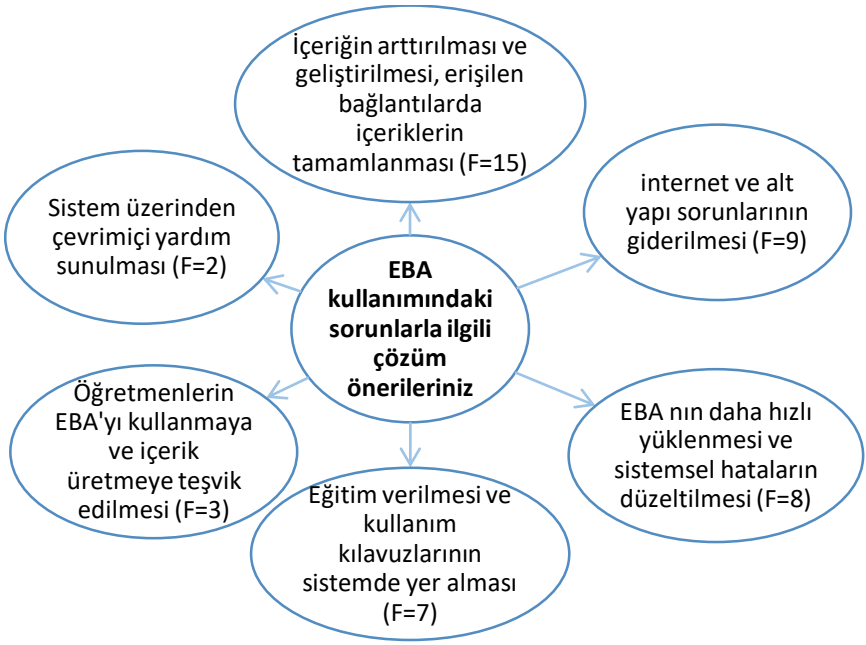
"Hergün bir saat eba hazırlama boşluğumuz olmalı" (Ö36)

"Kullanımla ilgili hizmet içi eğitim." (Ö19)

"Biz kullanıcılara yönelik uzaktan eğitim tanıtım videoları hazırlanabilir bu videoları izleyerek daha ayrıntılı bilgi edinebiliriz eksiklerimizi tamamlayabiliriz" (Ö4)

"Eba üzerinden o an ya internet ya da telefon ile baglanarak - bankaların telefonla ulasılarak çözüm üreten birimleri gibi- anında problemi çözmek." (Ö39)

"Temennimiz bir an önce tüm bölümlerin faaliyete geçerek erişimin sağlanabilmesidir." (Ö45)

Şekil 3: Sınıf öğretmenlerinin EBA kullanırken yaşadıkları sorunlarla ilgili çözüm önerileri

Sınıf öğretmenlerinin branşlarına yönelik kullanabilecekleri materyallerin yeterliliği hakkındaki görüşleri Şekil 4'te yer almaktadır. Öğretmenlerin çok büyük bir kısmı EBA'da yer alan içeriklerin sınıflara

göre yetersiz kaldığını (F=36), bazıları görseller ve videolar yetersiz olduğunu ve daha ilgi çekici olması gerektiğini (F=9), ayrıca konu sonu testleri, çözümlü sorular ve tarama testleri olması (F=3) gerektiğini belirtmişlerdir. Çok az bir kısmı içeriği yeterli bulduğunu (F=5) belirtmiştir. Buna göre sınıf öğretmenlerinin derslerinde kullanabilecekleri materyallerin yetersiz olduğu söylenebilir. Aşağıda görüşlere ilişkin örneklere yer verilmiştir:

"Derslerle ilgili videoların azlığı." (Ö11)

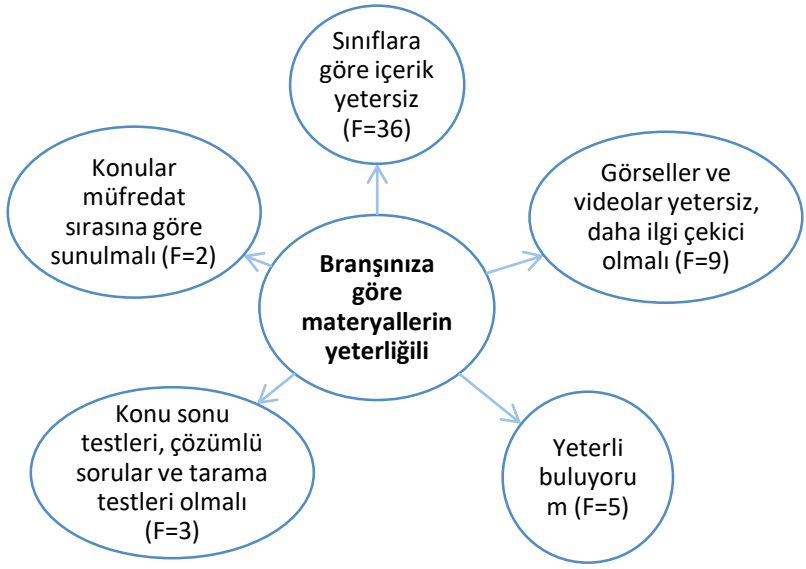
"Görsel sunular daha ilgi çekici olmalı." (Ö15)

"İlkokullarla ilgili yeterli materyal yok." (Ö25)

"Kendi branşım için çok yeterli görmüyorum" (Ö26)

"Sınıf öğretmeni olarak aradığımı fazlasıyla bulabiliyorum." (Ö42)

"Güzel fakat daha da içeriğin arttırılabilceği kanaatindeyim." (Ö45)

Şekil 4:Sınıf öğretmenlerinin branşlarına yönelik kullanabilecekleri materyallerin yeterliliği hakkında görüşleri

Sınıf öğretmenlerinin öğretim materyali ve ders içeriği hazırlamada EBA'ya ilişkin görev yaptıkları kurumdan beklentileri Şekil 5'te verilmiştir. Öğretmenler kendi kurumlarından öncelikle okuldaki altyapı ve donanım eksikliğinin (F=10) giderilmesini sonrasında da bu

materyalleri hazırlayabilmeleri için gerekli eğitimlerin verilmesi (F=6) beklentisi içinde olduklarını ifade etmişlerdir. Bazı öğretmeler ise kurumlarından herhangi bir beklentisi olmadığını (F=9) ifade ederken bazıları da yeterli miktarda yardım aldıklarını (F=8) belirtmişlerdir. Eğitim yöneticilerinin okullarda teknolojik liderlik yapması (F=2) gerektiğini ifade eden öğretmenlerde vardır. Öğretmenlerin bu konu ile ilgili bazı ifadeleri bu şekildedir:

"Kurumumdan bir beklentim yok." (Ö7)

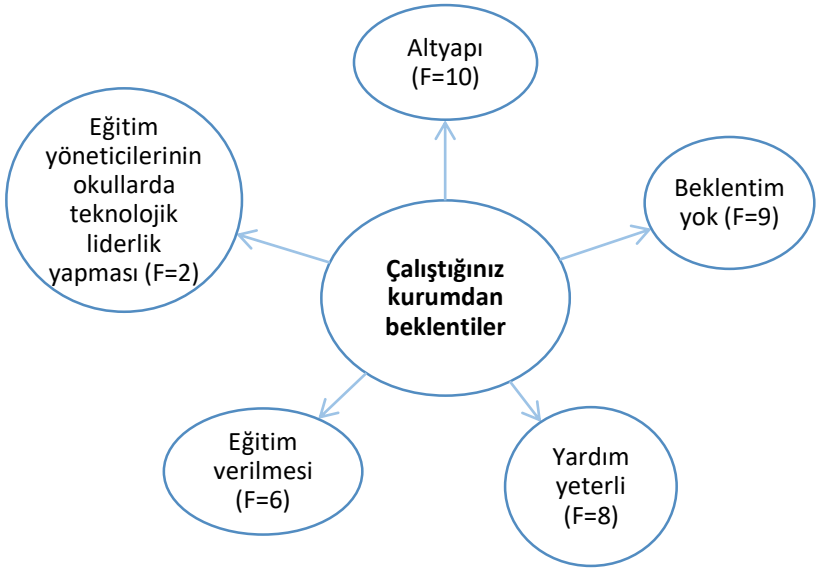
"Kurumum her tür hazırlığı yapmıştır." (Ö19)

"Zorlandığımız alanlarla ilgili eğitim verilmesi." (Ö11)

"İdarecilerinde iyi bir kullanıcı olup danışman olmaları gerekir." (Ö39)

"Bir an önce tahtaların kurulması." (Ö40)

"Kurumum yardımcı oluyor." (Ö1)

Şekil 5: Sınıf öğretmenlerinin öğretim materyali ve ders içeriği hazırlarmada EBA'ya ilişkin görev yaptıkları kurumdan beklentileri

Sınıf öğretmenlerinin "EBA ile ilgili KEŞKE …. olsaydı" ile ilgili görüşleri Şekil 6'da verilmiştir. Öğretmenler öncelikle öğretmene ve öğrenciye EBA'yı kullanma eğitimi verilmesi (F=7) gerektiğini, EBA da daha fazla doküman (F=7) ile görsel materyal ve sesli anlatım (F=6), videolar (F=6) olması gerektiğini belirtmişlerdir. Ayrıca ilkokul

içeriklerine daha fazla yer verilmesi, öğretmenlere ortak üretim ve paylaşım imkânı sunulması, konu tekrar testleri, deneyler, müzik ve görsel sanatlara ait içerik bulunması ve başlıklarda yer alan içeriklerin tamamlanması gerektiğini, öğrencilerin bilgisayara ve internet bağlantısına sahip olması gerektiği şeklinde görüşlerde belirtmişlerdir. Öğretmenlerin görüşlerine ilişkin örnekler:

"Daha fazla dokümanın olması" (Ö8)

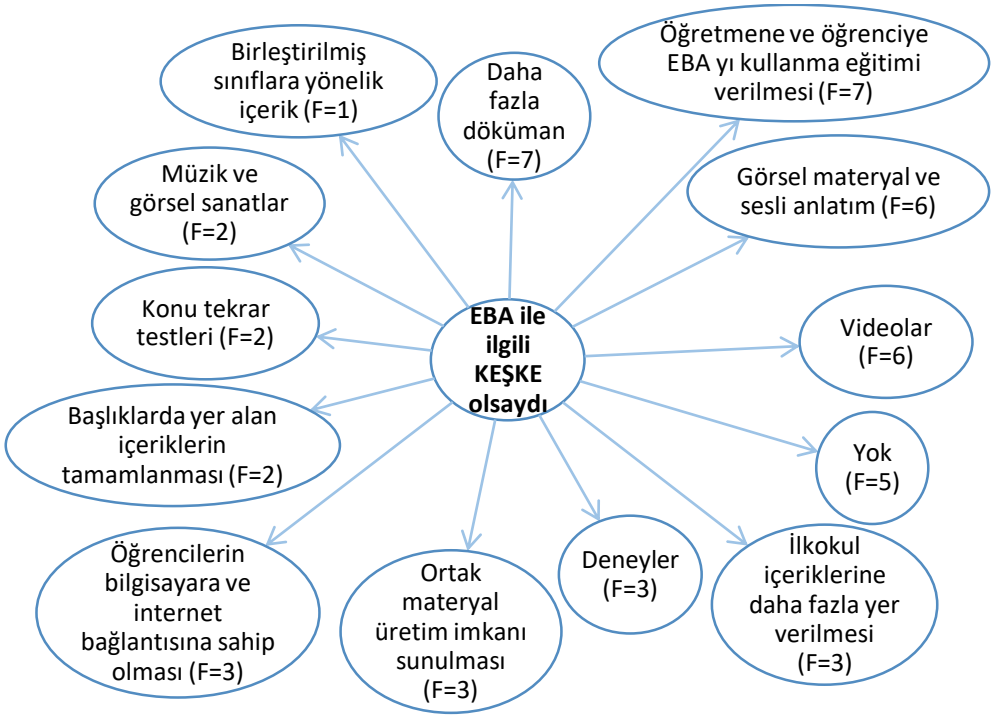
"Öğrencilere ödev hazırlama ve yollanmasıyla ilgili öğretici videoların içinde yer alması." (Ö10)

"Yıllık planlara uygun video ve tekrar testleri." (Ö28)

"Daha fazla deney ve uygulama olmalı." (Ö31)

"EBA da ilkokul içeriklerine daha fazla yer verilebilir." (Ö14)

"Daha önceden eğitimin verilmesi ve sistemin kullanımının sağlanması." (Ö29)

Şekil 6: Sınıf öğretmenlerinin "EBA ile ilgili KEŞKE …. olsaydı" ile ilgili görüşleri

4. Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmada MEB tarafından güncellenen, istenilen yer ve zamanda bilgi ve iletişim teknolojileri araçlarını kullanarak etkili ve verimli materyal kullanımını desteklemeye çalışan Eğitim Bilişim Ağı'nın sınıf öğretmenlerinin beklentilerini karşılama düzeyleri hakkındaki görüşleri araştırılmıştır. Öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun EBA'yı her gün kullandığı, genellikle etkileşimli tahta kullandıkları ve hiç kullanmıyorum diyenlerin ise etkileşimli tahtaya sahip olmadıkları için kullanmadıkları görülmektedir.

Öğretmenler EBA'yı kullanırken en çok okullarındaki alt yapı yetersizliğinden dolayı internete bağlanmada sorunlar yaşadıklarını ve öğrencilerin kullanabileceği bilgisayarların olmadığını, özellikle ilkokul 1, 2 ve 3. sınıf düzeyinde yeterli miktarda materyal desteği bulamadıklarını, görsel, video, dokümanların ve konu tekrar testlerinin yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Ocak 2020 itibariyle EBA'nın ilkokul konuları incelendiğinde öğretmenlerin bu konudaki görüşlerinin gerçeği yansıttığı görülmektedir.

EBA'dan yararlanarak öğretim materyali ve ders içeriği hazırlamada öğretmenler yine en çok internet ve alt yapı sorunu yaşadıkları, materyal hazırlamak için yeterince güdülenemedikleri, zaman sorunu yaşadıkları ve hazırlayabilmeleri için yeterince bilgi sahibi olmadıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin çok az bir kısmının EBA'da materyal hazırladığı dikkati çekmektedir. Bunun nedeni öğretmelerin bu konuda yeterince eğitim almaması olabilir. Alabay (2015) öğretmenlerin EBA için nadiren içerik geliştirdiklerini tespit etmiştir. Fidan, Erbasan ve Kolsuz (2016)'da yaptıkları bir çalışmada benzer bulgulara ulaşmışlardır. Aradan geçen 4 yılda hala benzer bulgularla karşılaşmak EBA'nın geliştirilmesi için yeterli çalışma yapılmadığı şeklinde yorumlanabilir.

Sınıf öğretmenleri EBA kullanırken yaşadıkları sorunlarla ilgili, içeriğin arttırılması ve geliştirilmesi, erişilen bağlantılarda içeriklerin tamamlanması, internet ve alt yapı sorunlarının giderilmesi, EBA nın daha hızlı yüklenmesi ve sistemsel hataların düzeltilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Ayrıca öğretmenlere eğitim verilmesi ve kullanım kılavuzlarının sistemde yer alması, öğretmenlerin EBA'yı kullanmaya ve içerik üretmeye teşvik edilmesi gerektiği şeklinde çözüm önerilerinde bulunmuşlardır.

Öğretmenlerin çok büyük bir kısmı EBA'da yer alan içeriklerin sınıflara göre yetersiz kaldığını, bazıları da görseller ve videoların yetersiz olduğunu ve bunların daha ilgi çekici olması gerektiğini, ayrıca konu sonu testleri, çözümlü sorular ve tarama testleri olması gerektiğini belirtmişlerdir. Çok az bir kısmı içeriği yeterli bulduğunu belirtmiştir. Buna göre sınıf öğretmenlerinin derslerinde kullanabilecekleri

materyallerin yetersiz olduğu söylenebilir. Yuan (2017) bu tür web ortamlarında statik görüntü materyali, dinamik görüntü materyali, metinsel materyal, ses malzemesi, fragman tipi video malzemesi, grafik verileri ve çeşitli animasyonlar yer alması gerektiğini ifade etmiştir.

Öğretmenler kendi kurumlarından öncelikle okuldaki altyapı ve donanım eksikliğinin giderilmesini sonrasında da bu materyalleri hazırlayabilmeleri için gerekli eğitimlerin verilmesi ve eğitim yöneticilerinin okullarda teknolojik liderlik yapması beklentisi içinde olduklarını ifade etmişlerdir. Bazı öğretmenler ise kurumlarından herhangi bir beklentisi olmadığını ifade ederken bazıları da yeterli miktarda yardım aldıklarını belirtmişlerdir.

Alan yazın incelendiğinde EBA'da kaliteli ve güncel materyal konusundaki eksiklerden ve sistemsel hatalardan dolayı birçok öğretmenin şikayetçi olduğu, içeriklerin geliştirilmesi, çoğaltılması ve yenilenmesi gerektiği gibi tespitler yer almaktadır (Bozkuş & Karacabey, 2019; Çakmak & Taşkıran, 2017; Dursun, Kırbaş & Yüksel, 2015; Pala, Arslan & Özdinç, 2017). Deveci Topal (2016) yaptığı bir çalışmada eğitim ortamlarında yer alan materyal çeşitliliği arttıkça öğrenenlerin e-öğrenme ortamlarından daha çok memnun kaldığını belirtmiştir.

Öğretmenler EBA'da ilkokul içeriklerine daha fazla yer verilmesi, farklı türlerde doküman, etkinlik, deney, konu tekrar testleri sunulması, eksik olan içeriklerin tamamlanması, öğretmenlere ortak üretim ve paylaşım imkânı sunulması beklentisi içinde olduklarını ifade etmişlerdir. 2012 yılında faaliyete geçen EBA, aradan geçen 8 yılda hala birçok sınıf düzeyinde yetersiz materyal ile yola devam etmektedir. Etkili ve verimli materyal kullanımını yaygınlaştırmak ve herkese sunmak amacıyla yola çıkan EBA'nın çeşitli branşlarda tüm sınıf düzeylerine hitap edecek şekilde zengin, güncel, kaliteli ve farklı türlerde içeriklerle donatılması, EBA'da içerik arama motoru eklenmesi öğrencilerin daha verimli ve kalıcı öğrenmesine olumlu katkı sağlayacaktır.

Özellikle öğretmenlere materyal hazırlama, hazırladığı materyali EBA'ya yükleyebilme eğitimi verilmeli, başka öğretmen ve paydaşlarla ortak materyal üretme olanağı sağlayacak bir sistem kurulmalıdır. Okullarda donanımsal ve yazılımsal altyapı eksiklerinin tamamlanması, öğretmenlerin materyal hazırlarken danışmanlık hizmeti alabilecekleri birimlerin oluşturulması kaliteli materyal üretimini hızlandıracaktır. EBA'nın geliştirilmesi, içeriklerin tamamlanması, güncellenmesi ve daha verimli hale gelmesi için MEB bu işi sistemli bir şekilde yürütmeli ve öğretmenleri de katkı sağlaması için teşvik etmeli ve onlara zaman yaratmalıdır. Öğretmenleri materyal üretmeye teşvik etmek için ödüllü içerik geliştirme yarışmaları düzenlenebilir. E-içerik geliştirme ve

öğretmenlerin geliştirdikleri e-içerikleri incelemek için il bazında uzmanlar görevlendirilmelidir.

Kaynakça

Akıncı, A., Kurtoğlu, M. ve Seferoğlu, S.S. (2012). Bir Teknoloji Politikası Olarak Fatih Projesinin Başarılı Olması İçin Yapılması Gerekenler: Bir Durum Analizi Çalışması. XIV. *Akademik Bilişim Konferansı Bildirile*ri, Akademik Bilişim 2012, Uşak.

Alabay, A. (2015). *Ortaöğretim öğretmenlerinin ve öğrencilerinin EBA(Eğitimde Bilişim Ağı) kullanımına ilişkin görüşleri üzerine bir araştırma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bozkuş, K. ve Karacabey, M. F. (2019). FATİH Projesi ile eğitimde bilişim teknolojilerinin kullanımı: Ne kadar yol alındı? *Journal of Education for Life 33(1),* 17-32. DOI: 10.33308/26674874.201933191

Çakmak, Z. ve Taşkıran, C. (2017). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin perspektifinden eğitim bilişim ağı (eba) platformu. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 5(9),* 284-295.

Çiftçi, S., Taşkaya, S.M. ve Alemdar, M. (2013). Sınıf öğretmenlerinin Fatih Projesine ilişkin görüşleri. *İlköğretim Online, 12(1),* 227-240.

Deveci Topal, A. (2016). Examination of university students' level of satisfaction and readiness for e-courses and the relationship between them. *European Journal of Contemporary Education 15 (1),* 7-23. DOI: 10.13187/ejced.2016.15.7

Dursun, A., Kırbaş, İ. ve Yüksel, M.E. (2015). Fırsatları artırma ve teknolojiyi iyileştirme hareketi (FATİH) projesi ve proje üzerine bir değerlendirme. *20.Türkiye'de İnternet Konferansı,* İstanbul. DOI: 10.13140/RG.2.1.2755.6886

Ekici, S. ve Yılmaz, B. (2013). Fatih projesi üzerine bir değerlendirme. *Türk Kütüphaneciliği, 27(2),* 317-339.

Fidan, N, K., Erbasan Ö., ve Kolsuz, S. (2016). Sınıf öğretmenlerinin Eğitim Bilişim Ağı'ndan (EBA) yararlanmaya ilişkin görüşleri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi. 9(45),* 626-637.

Gürol, M., Donmuş, V. ve Arslan, M. (2012). İlköğretim kademesinde görev yapan sınıf öğretmenlerinin Fatih projesi ile ilgili görüşleri. *Eğitim Teknolojileri Araştırma Dergisi, 3 (3),* 39-58.

Güven, İ. (2012). Eğitimde 4+4+4 ve Fatih Projesi yasa tasarısı= Reform mu? *İlköğretim Online, 11(3),* 556-577.

Karatekin, K. Elvan, Ö. ve Öztürk, D. (2015). Sosyal bilgiler ve sınıf öğretmenlerinin Fatih projesi hakkındaki düşünceleri. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi, 6 (18),* 81-114.

Pala, F., Arslan, H. ve Özdinç, F . (2017). Eğitim bilişim ağı web sitesinin otantik görevler ve göz izleme ile kullanılabilirliğinin incelenmesi. *Ihlara Eğitim Araştırmaları Dergisi, 2 (1)* , 24-38. https://dergipark.org.tr/en/pub/ihead/issue/30186/325866

Türel, Y. K. (2012). Öğretmenlerin akıllı tahta kullanımına yönelik olumsuz tutumları: Problemler ve ihtiyaçlar. *İlköğretim Online, 11(2),* s. 423-439.

Yuan, B. (2017). The construction of multimedia teaching resource base based on campus network. *AIP Conference Proceedings 1820.* https://doi.org/10.1063/1.4977412